

■ Актуальна

ГАСПАДАРЫМ ПА-НОВАМУ: што прынясе нам рэформа ЖКГ?

«Працякаў кран, пазваніла ў ЖЭС, пакінула заяўку, каб прыслалі майстра. Прышоў, адрамантаваў, а пасля папрасіў, каб яго пазваніла і адмяніла заяўку, маўляў, самі справіліся з непаладкай. І прапанаваў заплаціць суму, меншую, чым мне б выставіў ЖЭС, яму на рукі», — падзлілася чытачка «Звязды» і адзначыла, што гэта не першы выпадак, калі майстар спрабае зарабіць у абыход жыллёвай службы. Наколькі гэта распаўсюджаная практыка і ці справіцца новая рэформа ЖКГ з падобнай і іншымі праблемамі?

Хаус-майстроў будуць стымуляваць — Не будзем адмаўляць, раней былі такія выпадкі, — пракаментаваў сітуацыю **першы намеснік старшыні Мінгарвыканкама Уладзімір КУХАРАЎ**. — Але тут трэба разглядаць два бакі: рабочага, які браў гэтыя грошы, і жылца, які іх даваў. Гэта незаконна з абодвух бакоў.

Тым часам спадзяванне на тое, што сістэму ЖКГ, якую не лае толькі лянiвы, нарэшце прывядуць у парадак, ёсць. Як ужо паведамляла «Звязда», з 1 сакавіка ў Першамайскім і Партизанскім раёнах Мінска праходзіць пiлотны праект па рэфармаванні жыллёва-камунальнай гаспадаркі, які грунтуецца на прапановах спецыяльна створанай рабочай групы. Да гэтага часу ў Мінску ўжо амаль 100% рабочых бягучага рамонту ЖЭС (ЖЭУ) прайшлі навучанне, атрымалі адпаведныя разрады, пасведчанні і сталі рабочымі па комплексным абслугоўванні будынкаў і збудаванняў, ці, як завуць іх у народзе, хаус-майстрамі. Такі спецыяліст авалодвае сумежнымі спецыяльнасцямі і ў выніку можа самастойна выконваць розныя віды работ — электратэхнічныя, сантэхнічныя, сталярныя, плотніцкія і малярна-тын-кавальныя. Такім чынам, адзін майстар адказвае за тэхнічнае ўтрыманне групы дамоў на 350-500 кватэр. Ён займаецца абследаваннем і выконвае прафілактычны рамонт інжынерных сістэм і абсталявання, канструкцыйных элементаў будынка. Прадукцыйнасць працы ўніверсальнага работніка павялічваецца на 30%.

У многіх ЖЭСах хаус-майстры задзейнічаны ў працах не толькі па тэхнічным абслугоўванні жыллага фонду, але і бягучым рамонтце, аказанні платных паслуг насельніцтву. Аплата працы ў іх здэляна-прэміяльная. На думку Уладзіміра Кухарава, гэта няправільны падыход. Да канца года ўсе ўніверсальныя работнікі будуць працаваць па схеме, якая цяпер апрабавуецца ў Першамайскім і Партизанскім раёнах у рамках рэфармавання сістэмы

ЖКГ. А менавіта: хаус-майстры займаюцца толькі тэхабслугоўваннем. Бягучы рамонт, платныя паслугі — гэта сфера дзейнасці асобных бригад.

Што да аплаты працы, то яна будзе фіксаванай. Пры гэтым майстры, якія добрасумленна выконваюць свае службовыя абавязкі, змогуць атрымліваць прыбаўку да заробатнай платы ў адпаведнасці з распрацаванай шкалай матэрыяльнага стымулявання і зарабляць такім чынам да 8 млн рублёў.

Загадчык — асобна, выканаўца — асобна

Яшчэ адно з асноўных новаўвядзенняў — падзел службы заказчыка і выканаўцы. Службамі заказчыка выступілі камунальныя ўнітарныя прадпрыемствы «ЖКГ Партизанскага раёна Мінска» і «ЖКГ Першамайскага раёна Мінска». У іх функцыі ўвайшлі правядзенне таргоў і арганізацыя работ па выкананні тэхнічнага абслугоўвання жыллёвага фонду, па капіталным і бягучым рамонтце, прыбранні тэрыторый, аварыйным абслугоўванні, абслугоўванні ліфтаў, абыходжанні з цвёрдымі камунальнымі адходамі, аказанні платных паслуг, а таксама работа са зваротамі грамадзян. Функцыі службы выканаўцаў усклалі на жыллёва-эксплуатацыйныя ўчасткі, якія падпарадкоўваюцца адміністрацыям раёнаў горада. Такім чынам, ЖЭУ сталі газразліковымі прадпрыемствамі, а значыць, больш зацікаўленымі ў канчатковым выніку, што адрознівае іх ад сённяшніх ЖЭСаў.

Дастанкова будзе пазваніць па адзіным нумары, і дыспетчар вызначыць, якая служба вырашыць вашу праблему.

— Комплексная рэформа двух раёнаў увогуле закранае ўвесь горад, — адзначыў **гендырэктар «Мінскай гарадской жыллёвай гаспадаркі» Віталі СМІРНОЎ**. — Аналіз зваротаў грамадзян паказаў, што якасць паслуг палепшылася. Зніжэнне заявак у дыспетчарскія службы па водазабеспячэнні, каналізацыі, электразабеспячэнні, тэхнічным абслугоўванні складае ад 10 да 18%.

Спецыяліст мяркуюе, што гэта звязана ў першую чаргу са стварэннем ЖЭУ: калі раней у Першамайскім раёне было 17 ЖЭСаў, цяпер туды функцыянуюць 11 ЖЭУ. У кожным з іх стварылі асобныя бригады па тэхабслугоўванні, бягучым рамонтце, па комплексным прыбранні і аказанні бытавых паслуг. Такім чынам, цяпер у кожнага ёсць свае канкрэтныя абавязкі.

Сфатаграфуй няспраўнасць і выкладзі на сайт

Апроч таго, анансаваная раней адзіная тэлефонная служба 115, куды можна звяртацца з жыллёва-камунальнымі пытаннямі, пачне працу ўжо 1 лістапада. Дастанкова будзе пазваніць па адзіным нумары, і дыспетчар вызначыць, якая служба вырашыць вашу праблему. У кантакт-цэнтры плануецца стварыць каля 90 працоўных месцаў, першапачаткова тут будзе 150 лiній. Час чакання кліента на тэлефоннай лініі для 80% выклікаў складзе не больш за 20 секунд. Кантакт-цэнтр ЖКГ Мінска будзе складацца з аператары 1-га ўзроўню, якія будуць кантактаваць непасрэдна з насельніцтвам, і дыспетчараў адзінай дыспетчарскай службы.

Акрамя таго, для аператыўнага рэагавання на камунальныя праблемы ствараецца сайт з умоўнай назвай «Наш горад» і мабільныя дадаткі да яго. Працаваць ён пачне таксама да канца года. Пакідаць інфармацыю на гэтым сайце людзі ахвотны змога ў рэжыме анлайн. Напрыклад, вы ідзеце па вуліцы і бачыце, што прарваліся каналізацыйны люк. Фатаграфуеце, адпраўляеце фота і апісанне здарэння на сайт, пажадана ўказаўшы месца, дзе гэта адбылося. Вашу інфармацыю аператыўна апрацуюць і адправяць выканаўцу, які лiквідуе гэтую няспраўнасць. А потым сфатаграфуе і дашле справаздачу на сайт, каб можна было пераканацца, што неабходныя работы выкананы.

А што рабіць, калі раптоўна прарвала трубу ў такі час, калі камунальныя службы ўжо не працуюць? Калі раней у ЖЭСах на выпадак падобных заявак з 18.00 да 20.00 заставаліся дзержурныя майстры, то цяпер усе такія форс-мажорныя сітуацыі пераводзяцца на аварыйную службу. Спецыялізаваныя бригады будуць прыбываць на месца аварыі цягам паўгадзіны. «Аварыйка» цяпер не проста перакрые трубу да прыходу майстра з ЖЭСа, але і замяніць яе.

Аналіз рэформы ўжо паказаў, што ў яе выніку знізіўся сабекошт тэхнічнага абслугоўвання жыллёвага фонду. У двух раёнах скарацілі 312 чалавек кіраўніцкага апарату ў сістэме ЖКГ — гэта ўжо эканомія 25 млрд рублёў у год! Спецыялісты абяцаюць, што на новую сістэму працы да канца года прыйдуць усе раёны горада.

А вось казаць пра ўвядзенне рэформы ЖКГ па ўсёй краіне пакуль заўчасна, паведамлілі «Звяздзе» ў Мінжылкамгасе. «Рэформа для таго і рэформа, каб прааналізаваць вынікі, убачыць яе моцныя і слабыя бакі. Спачатку гэта робіцца на прыкладзе двух раёнаў, пасля будзем апрабавуць на ўсім горадзе, і толькі потым можна будзе казаць пра яе ўвядзенне ў краіне».

Дзіяна СЕРАДЗЮК

■ 3 разлікам

«ЗАЛАТЫЯ» АДХОДЫ

За перапрацоўку другаснай сыравіны возьмуцца больш актыўна

Збор макулатуры і шклатары быў своеасаблівым «бізнесам» для людзей у колішнія часы. Праўда, у апошнія гады займацца здачай другаснай сыравіны для насельніцтва было не вельмі выгадна з прычыны невялікіх коштаў на яе. Цяпер жа сітуацыя змяняецца.

АСОБНАМУ ЗБОРУ — ЗЯЛЁНАЕ СВЯТЛО

У апошнія гады значна актывізавалася праца па зборы бытавой тэхнікі, энергазберагальных лямпачак, батарэек. Раней жа здаць гэты «скарб» маглі толькі юрыдычныя асобы. Насельніцтву нічога іншага не заставалася, акрамя як грукваціць ля пад'ездаў карпусы бытавой тэхнікі ў спадзяванні, што праз некаторы час прыедзе трактар і ўсё вывезе. А батарэйкі можна было выкінуць выключна ў звычайную сметніцу, з якой яны траплялі толькі на звалку. Хаця нікель, кадмій, ртуть, свiнец, волава, цынк, якія ўтрымліваюць звычайныя элементы сілкавання, вельмі шкодныя. Трапляючы ў грунтовыя воды, яны непазбегна закранваюць свой кругазварот у прыродзе ў арганізме чалавека — пытанне толькі ў часе.

— Вельмі дапамагло нам прадпрыемства «БелВТІ», якое пачало прымаць гэтыя адходы не толькі ад юрыдычных асоб, але і ад насельніцтва, — расказвае **намеснік міністра жыллёва-камунальнай гаспадаркі Анатоль ШАГУН**. — За студзень-чэрвень сёлета на ўтылізацыю адправілася 1,7 тысячы тон складанай бытавой тэхнікі, а за такі ж перыяд летась гэтая лічба была ў тры з паловай разы меншай. Сабралі і больш за 15 тысяч тон адпрацаваных элементаў сілкавання. Цяпер пазбавіцца іх з карысцю для экалогіі можна вельмі проста: у гандлёвых цэнтрах з'яўляецца ўсё больш кантэйнераў, у якія можна апусціць разраджаную батарэйку. Агулам жа наша дзейнасць будзе

скіравана на тое, каб праз пяць гадоў ператварыць у другасныя матэрыяльныя рэсурсы чвэрць адходаў. Пасля таго, як мы прааналізавалі набытыя нам вопыт і сітуацыю ў краінах Еўрасаюза, можна сказаць, што

сыравіны. Але што рабіць з арганічнымі адходамі, якіх у горадзе ўтвараецца вельмі шмат? — Мы плануем атрымліваць з іх на спецыяльных устаноўках біягаз аб'ёмам больш за 100 тысяч тон у год, — працягвае Анатоль

груп тавараў перавага будзе аддавацца не першаснай сыравіне, а другаснай. Асабліва гэта будзе датычна шкла і палімераў. І калі мы ўсе гэтыя мерапрыемствы рэалізуем, то да 2020 года здолеем вярнуць фактычна са звалкі суму,

якое бясплатна забяраў стары арграт і прывязе да нас. На вуліцы Славінскага ў Мінску ў нас дзейнічае спецыяльны нарыхтоўчы пункт, дзе за кілаграм тэхнікі можна атрымаць 800 рублёў.

Прадпрыемства нават пастаўляе другасную сыравіну за мяжу. Праўда, датычыцца гэта не каштоўных металаў, а пластыку. Асноўныя пакупнікі — Індыя, Кітай. Цяпер на экспарт ідзе каля 15 тон сыравіны ў месяц.

ПЕРАПРАЦОЎКА «ТЭТРАПАКАЎ» І ЗДАЧА КНІГ

Большасць сокаў і значная частка малочных прадуктаў у крамах рэалізуюцца ў кардонных упакоўках, якія атрымалі ў народзе назву «тэтрапак». З аднаго боку, гэта вельмі зручна: пры транспарціроўцы тару немагчыма разбіць, ды і з картоннага пакета наліваць нашмат зручней, чым са звычайнага слоіка. З іншага — гэтую тару, у адрозненне ад шкляной, дагэтуль было немагчыма выкарыстаць у другі раз. І ўсё, што з ёй заставалася рабіць, апусціць у сметніцу.

— Складанасць перапрацоўкі «тэтрапака» ў тым, што ў яго склад, апроч кардону, уваходзяць алюміній і поліэтылен, — **расказвае намеснік дырэктара адкрытага акцыянернага таварыства «Белгiс-Эко» Лілія СЕМАЧКІНА**. — Але неўзабаве ў Беларусі будзе запущаны новы праект, скіраваны на збор упакоўкі ад вадкай ежы. Аднак пра яго эфектыўнасць можна будзе меркаваць толькі праз некалькі месяцаў пасля пачатку.

У апошні час у Мінску можна сустраць зялёныя кантэйнеры з надпісам «Макулатура». Апусціць у іх можна ў тым ліку і непатрэбныя кнігі. — Каля пяці тысяч экзэмпляраў прынеслі ў іх ад пачатку года мінчане, — працягвае Лілія Семачка. — І нам вельмі дзякуюць за магчымасць перадаць кнігі, якія з розных прычын больш непатрэбны дома. Мы іх сартуем і перадаём у сацыяльныя ўстановы.

Валяр'ян ШКЛЕННІК

Май на ўвазе
Цэннік на другасную сыравіну:
Шклабой і макулатура — 600-800 рублёў/кг
Бытавая тэхніка: 800 рублёў/кг

Шагун. — І шэраг праектаў ужо рэалізаваны. Напрыклад, у Мінску ўжо тры палігоны абсталяваны сістэмамі збору біягазу. Электраэнергія, якая на іх выпрацоўваецца, паступае ў агульную сетку. Гэтыя ўстаноўкі з'явіліся дзякуючы замежным інвестыцыям. Але біягаз — не адзінае выйсце для карыснай утылізацыі адходаў. Напрыклад, у Еўрасаюзе з іх атрымліваюць спецыяльнае паліва, прыдатнае для спальвання ў цэментных печах. Дабралася гэтая тэхналогія і да нас: пiлотны праект будзе рэалізаваны ў Гродзенскай вобласці на прадпрыемстве «Краснасельск-будматэрыялы».

Заканадаўства, якое рэгламентуе абыходжанне з адходамі, таксама чакаюць змены. Неўзабаве з'яўляцца нарматыўна-прававыя акты, якія будуць рэгуляваць максімальнае выкарыстанне ў тары і ўпакоўцы толькі тых матэрыялаў, якія можна будзе перапрацаваць. Ды і пры вытворчасці некаторых

эквівалентную 65-70 мільёнам долараў.

«3 ТОНЫ МАБІЛЬНІКАЎ — 270 ГРАМАЎ ЗОЛАТА»

Шмат бытавых прыбораў, асабліва савецкіх, змяшчаюць у сабе каштоўныя металы — золата, срэбра, паладый. І іх таксама можна выкарыстаць паўторна, не закупляючы за мяжой сыравіну за валюту.

— Самая ўзбагачаная руда дае толькі 9 грамаў каштоўнага металу ў золатым эквіваленце на тону, — **расказвае намеснік галоўнага інжынера прадпрыемства «БелВТІ» Ігар ГАРБАЧОЎ**. — А з тоны старых мабільных тэлефонаў можна здабыць ужо ў 30 разоў болей гэтага важнага рэчыва. За мінулы год мы сабралі ад насельніцтва 3,5 кілаграма каштоўных металаў. Здаць жа тэхніку вельмі проста. Неабавязкова несці яе куды-небудзь, калі можна выклікаць спецыяльнае таксі,

■ Так трымаць!

ФРАНТАВАЯ ЗАГАРТОЎКА

Летась Яўгену Трафімавічу Чарвякову памянлі нумар тэлефона. Некалькі дзён у кватэры было нязвыкла ціха. Таварыскі, гаваркі чалавек не мог мірыцца з гэтай цішынёй. Давялося самому абзвоньваць сяброў, знаёмых — паведамляць новы нумар. Але ўсяго не прадугледзіш, бо ці мала каму спатрэбіцца...

А спатрэбіўся Яўген Трафімавіч супрацоўнікам Шумілінскага гісторыка-краязнаўчага музея. З праблемамі, але знайшлі яны славутага земляка. І цяпер экспазіцыя, прысвечаная шырока вядомаму чыгуначніку, Герою Сацыялістычнай Працы, папоўнілася перададзенымі ім у музей рэчамі. У іх ліку — імяны гадзiнiк «Слава», які ветэран некалі атрымаў з рук міністра шляхоў зносін Савецкага Саюза Мікалая Конарава, фанатэка пласцінак выканаўцаў савецкіх песень, пласцінка з жывым голасам Леніна... Усё гэта ўручылі яму ак дэлегату XXIV з'езда КПСС.

10 красавіка 1965 года на Беларускай чыгунцы адбылася змянальная падзея: адправіўся ў першы рэйс уласны рэспубліканскі грузавы цеплавоз. Вага гэтага цягніка была на той час унушальнай — 3600 тон. Куды там паравоз! Кіраваць ім даверылі машыністу першага класа з Віцебскага лакаматыўнага дэпо Яўгену Трафімавічу Чарвякову.

Яшчэ малым Жэнька вельмі любіў назіраць за чыгуначнымі саставамі, што з грукатам праносіліся міма станцыі Шуміліна, непадальку ад якой жыла яго сям'я. Бацька працаваў пуцейскім рабочым, але і гаспадарку не кідаў: меў каля дзясятка дзесяцін зямлі. Трэба ж было шасціраў дзясцей карміць! Жэнька ведаў, што абавязкова будзе машыністам, але вайна парушыла яго планы. Давялося эвакуіравацца пад Урал. Тут, у Арэнбургу, шаснаццацігадовы беларус паступіў у чыгуначнае вучылішча, дзе рыхтавалі памочнікаў машыніста. Праз год з невялікім замест двух (паскораны курс напалову складаўся з практыкі) выпусцілі наваспечаных памочнікаў.

У кастрычніку 1943 года Яўгена Чарвякова залічылі ў франтавую калону №96 асобага рэзерву Наркамата шляхоў зносін, якая абслугоўвала другі і чацвёрты Украінскія франты, забяспечваючы перавозку ваенных грузаў пад пастаяннымі бамбэжкамі фашыстаў. Працуючы памочнікам машыніста, падлетак павiнен быў трымаць цiск у катле паравоза. У апошніх двух вагонах са знятымі дахамі размяшчаліся хуткарэальныя зеніткі і буйнакаліберныя кулямёты, з якіх па нямецкіх самалётах стралялі дзясучаты, не даючы гітлераўскім асам разбамбіць састаў. Рухаліся выключна ноччу. Танкі, гарматы, боерпрыпасы, нават самалёты з дэманціраванымі крыламі (каб укласіцца ў габарыты) перамяшчалі да лініі фронту. Разгружалі цягнік вагой да 1500 тон не больш як за паўгадзіны. У выслабленых вагонах у тыл адпраўлялі параненых. Невымерная адказнасць ляжала на чыгуначніках ваеннага часу!

Яўгену Чарвякову пашанцавала застацца жывым і нават непараненым. У Віцебск ён вярнуўся ў 1947 годзе з двума медаламі і значком выдатнага паравозніка, які атрымаў за тое, што спраўляўся працаваць на кандэнсатце, бо воданапорныя вежы на станцыях былі разбураны ўшчэнт і заправіцца вадой не было дзе. Такім значком мог пахваліцца не кожны машыніст са стажам.

Юнаку быў прамы шлях у машыністы. Авалодваць спецыяльнасцю яго накіравалі на курсы. Дарэчы, тады Яўгену давялося ўдзельнічаць у перапахаванні Героя Савецкага Саюза Канстанціна Заслонава з партызанскіх могілак у Купавічы на прывацзальную плошчу ў Оршы. Набраўшыся ведаў, хлопец уладкаваўся ў Віцебскае лакаматыўнае дэпо памочнікам машыніста. Прыглядаўся, як працуюць старэйшыя таварышы, вучыўся ў іх майстэрства кіравання, культуры догляду паравоза, вывучаў профіль пуці, разлічваў, дзе можна за кошт інерцыі скарочыць паліва. Праз тры гады сам павёў таварняк з грузам. Скончыў школу рабочай моладзі, дзевяць месяцаў у Гомелі перавучваўся на машыніста цеплавоза, праходзіў практыку ў Арэнбургу, які некалі «выпісаў» яму пудоўку на служэжнае чыгуначны.

І вось той знамянальны дзень, калі Яўген Трафімавіч сам павёў цеплавоз. Праз некалькі гадоў сярэдняю вагу кожнага з паздзоў ён давёў да пяці тысяч тон, што дало магчымасць пастаянна перавозіць звыш нормы тысячы тон грузаў, эканоміць паліва. Чарвякоў быў ўзнагароджаны ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга, удастоены знака «Ганаровы чыгуначнік СССР».

Каля 70 вучняў вырасіць Яўген Трафімавіч, займаючы пасаду машыніста-інструктара ў маняўровай калоне. Ён навукай іх усюму таму, што сам умеў, быў патрабавальным і строгім. Пры Чарвяковым на маняўровых цеплавозах у Віцебскім дэпо машыністы пачалі працаваць без памочнікаў, што павяліла іх адказнасць, дало высокі эканамічны эффект. За ўвесь час яго работы тут не было ніводнага надзвычайнага здарэння. Планы перавозак пастаянна перавыконваліся, эканомілася паліва.

Радзіма высока ацаніла заслугі чыгуначніка: у сакавіку 1976 года Яўгену Трафімавічу Чарвякову было прысвоена высокае званне Героя Сацыялістычнай Працы. 50 гадоў жыцця аддаў ён чыгунцы. Як падлічыў сам Герой (праўда, з агаворкай, што падлік гэты прыблізны), ён перамясціў у грузавых паяздах каля 25 мільянаў тон народнагаспадарчых грузаў; у пасажырскіх, прыгарадных і вайсковіх цягніках перавёз каля двух мільянаў пасажыраў; эканоміў каля 1200 тон каменнага вугалю і 100 тон дызельнага паліва. Ветэран безаварыйна праехаў у рабочым рэжыме па чыгунках СССР больш за тры мільёны кіламетраў.

Яўген Трафімавіч ужо каля 30 гадоў пенсіянер, але ў курсе спраў Віцебскага аддзялення чыгункі. Часта наведвае яго старшыня савета ветэранаў лакаматыўнага дэпо Генадзь Пiвульскі, прыносіць яму навіны. Пра ганаровага чыгуначніка знялі відэафільм, запісалі ўспаміны Яўгена Трафімавіча для нашчадкаў, якія захоўваюцца ў музеі аддзялення. А 29 красавіка ветэран прымаў гэсцей не толькі з Віцебскага аддзялення Беларускай чыгункі, гарадской арганізацыі ветэранаў, але і прадстаўнікоў аблвыканкама — разам з роднымі і блізкімі ўрачыста адзначылі 90-ты дзень нараджэння. Няўрымлівы, мудры, з вышнімі свайго ўзросту і жыццёвага вопыту, ён прапануе ў якасці нацыянальнай беларускай ідэі, на яго погляд, самую гуманную — берагчы чалавека працы. Бо менавіта ад працоўніка — усё ў свеце. Яго рукамі створаны ўсе багаціці на зямлі, не кажучы ўжо пра нашу родную Беларусь.

Таццяна КУЗЬМІЧ, фота аўтара, г. Віцебск